INTERNAȚIONALIZAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI SUPERIOR: TENDINȚE ŞI IMPACT

Maria COJOCARU

În condițiile globalizării economice are loc o dezvoltare durabilă şi a proceselor de internaționalizare a învățământului superior. Mobilitatea academică devine o activitate cotidiană pentru studenți, cadre didactice, cercetători. Tot mai multe persoane aleg să-şi facă studiile într-o țară străină sau să studieze în țara lor după programe ale unor instituții din altă țară, sau făcând studii la distanță. Fiind un proces dinamic, se dezvoltă continuu, sub influența mai multor factori interni şi externi, globalizării revenindu-i cel mai decisiv rol.

Internaționalizarea învățământului superior este unul din obiectivele principale ale Procesului Bologna, care vizează promovarea mobilității studenților, a inserției profesionale a cadrelor didactice şi a absolvenților. Prin procesul de internaționalizare se doreşte:

- creşterea oportunităților de dezvoltare personală a membrilor comunității academice, fiind asimilată unui instrument de învățare;
- dezvoltarea cooperării internaționale între instituții, indivizi, în vederea creşterii calității învățământului superior şi a cercetării.

Scopurile internaționalizării se modifică în timp, de la îmbunătățirea calității predării, învățării şi cercetării, formării personalității studenților şi până la creşterea prestigiului internațional. Inițial, noțiunea de internaționalizare a studiilor semnifica totalitatea proceselor al căror efect combinat, planificat sau nu, este de a asigura dimensiunea internațională a experienței învăță-

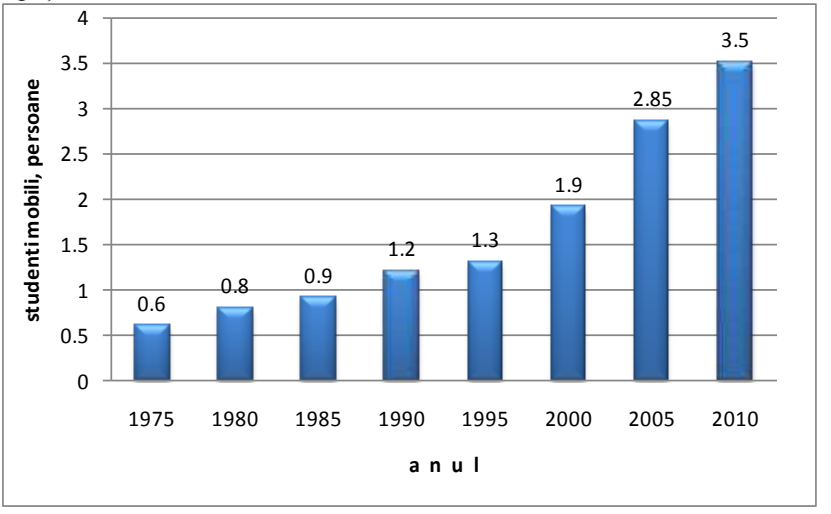
mântului superior în universităţi şi instituţii similare de educaţie [3, p.21]. Cele mai multe definiţii ale internaţionalizării învăţământului superior vizează ca scop principal al acesteia creşterea calităţii educaţiei şi cercetării. Unii autori au identificat patru raţionamente ale internaţionalizării învăţământului superior: economic, politic, social şi academic, aceste raţionamente diversificându-se în timp [1, p. 83-102].

Când a apărut pentru prima dată conceptul de internaţionalizare, raţionamentul său principal viza creşterea dimensiunii internaţionale a predării şi învăţării sau încurajarea unui climat de apreciere şi înţelegere a altor culturi, limbi şi diferite modalităţi de abordare şi analizare a problemelor [2].

Actualmente, se reliefează trei raţionamente principale ale internaţionalizării învăţământului superior:

- îmbunătăţirea pregătirii studenţilor pentru o economie şi o lume globalizată;
- internaţionalizarea curriculei şi îmbunătăţirea calităţii academice;
- creşterea profilului internaţional şi prestigiului unei instituţii.

Conform datelor Institutului de Statistică UNESCO, numărul studenţilor mobili a început să crească din anul 1975, ritmul de creştere accelerându-se începând cu anul 1996. Astfel, dacă în anul 1975 numărul studenţilor mobili constituia circa 0,6 mil. persoane, atunci în anul 2010, numărul acestora a depăşit cifra de 3,5 milioane.

Diagramă. Evoluţia mobilităţii studenţeşti
la nivel mondial în perioada 1975-2010
Sursa: elaborat de autor în baza datelor
Institutului de Statistică UNESCO şi OECD

În anul 2010 se atestă o creştere a mobilităţii studenţilor faţă de anul 2000 de peste 85%.

Statele recipiente ale studenţilor străini sunt: Statele Unite ale Americii, Marea Britanie, Germania, Canada, Australia, Franţa. Totodată, pe termen lung, asistăm la o lărgire a arealului ţărilor recipiente şi intensificarea poziţiilor pe fonul diminuării ponderii unor lideri ca SUA, a cărei pondere s-a redus de la ¼ la 1/5 în ce priveşte numărul de studenţi străini găzduiţi.

Procesele de internaţionalizare sunt în plină dezvoltare. Pe lângă schimburile de scurtă durată pentru personalul academic, programele de mobilitate pentru studenţi (mobilitate de cercetare, cooperare între instituţii), apar noi elemente inovative, cum ar fi: programe de studiu în cotutelă, filiale, extensii ale universităţilor în străinătate, programe de învăţământ la distanţă.

Un factor important care facilitează dezvoltarea internaţionalizării este şi accentul pe aspectele financiare. Astfel, acestea au determinat multe instituţii să îşi orienteze atenţia de la beneficiari (studenţi, cadre didactice, societate) către o zonă mai comercială, recunoscută nu ca o cooperare, ci ca o competiţie. Acest fapt este menţionat tot mai mult în ultimii ani, fiind considerat o consecinţă negativă a internaţionalizării.

În concluzie, vom menţiona că importanţa internaţionalizării învăţământului superior este incontenstabilă, fiind o prioritate pentru toate instituţiile, dar şi pentru guverne. În evoluţia sa, conceptul de internaţionalizare a învăţământului superior a cunoscut multiple semnificaţii, raţionamentele acesteia fiind în continuă modificare. Totodată, se constată atât efecte pozitive, cât şi mai puţin pozitive ale acestui proces, care trebuie luate în consideraţie la formularea de politici şi strategii ale internaţionalizării pentru a contribui la crearea de valoare adăugată educaţiei şi cercetării.

O atenţie sporită ar trebui să se acorde nu atât indicatorilor cantitativi (numărul de studenţi incoming şi outgoing, taxe de şcolarizare, poziţionare în clasamentele naţionale şi internaţionale ale universităţilor), ci indicatorilor calitativi, cu accent pe rezultatele învăţării, experienţele studenţilor, calitatea cercetării, predării şi învăţării, competenţele interculturale, pregătirea studenţilor către noi schimbări, condiţionate de procesul globalizării.

Referinţe:

1. DE WIT, Hans. *Internationalization of Higher education in the United States of America and Europe. A historical, comparative and conceptual analiysis*. Greenwood, USA, 2002, p. 83-102.
2. EGRON-POLAK, E., HUDSON, R. *Internationalization of Higher Education: Global Trends Regional Perspectives – the IAU 3rd Global Survery Report*, September, 2012.
3. KNIGHT, Jane. *Hegher Education in Turmoil. The Changing World of Internationalization*. Rotterdam: Sense Publishers, 2008, p. 21.